

delo, da se Španjska ne odreče Kubi. Rok za odgovor na ta ultimatum je potekel dne 24. aprila. Španija ni dala nobenega odgovora, pač pa pretrgala diplomatsko zvezo z Združenimi državami in odpoklicala svojega zastopnika od ondot. Isto so storile Združene države s svojim zastopnikom v Španiji. Vse zveze mej obema državama so pretrgane in bojaželjno stojita si obe nasproti. Američani trdijo, da hočejo osvoboditi Kubo in njene prebivalce, ki trpe že toliko let pod jarmom Španjske. Španjska odreja Američanom pravico, vtikati se v njene razmere. Ni zameriti Američanom če pravijo, da hočejo osvoboditi svoje rojake na Kubi, ker je Španija ondi res grozovito gospodarila, prav ima pa tudi Španija, ki odreja Združenim državam pravico, vtikati se v njene razmere. Torej drug na drugega zvrčajo krivdo za vojsko, v resnici je pa kriva vojske bojaželjnost Američana in Španjca, katera oba hočeta vojske. Boj ne bo majhen, pri Španjcih bo delovala dobro organizovana vojska, pri Američanih pa denar. Američani računajo na slabo finančno stran Španije, ta pa na neizvežbano američansko vojsko. Težave utegnejo delati Španjem Kubi sosednji španjski otoki, ki so nezadovoljni s španjskim gospodarstvom in ki utegnejo zdaj tudi proti Španjski nastopiti, ugodno za Španjce je pa okoliščina, da imajo na Kubi na najboljših mestih razpostavljeno v bran mnogoštevilno vojsko. Američanom morebiti ne bo delalo težav približati se Kubi, a z vspehom naskočiti jo in celo vstopiti na otok to bo težje, ker Španjci bodo vedli krepko braniti otok, in to tam lažje, ker Kubanci sami, če bi tudi hoteli, ne bodo mogli prav nič Amerikancev podpirati v njih delovanju na morji. Celo poroča se, da je na Kubi razen regularne vojske pripravljenih 83.000 prostovoljcev, braniti otok pred vojsko Združenih držav. V Meksiki organizujejo Španjci prostovoljce za vpad v Združene države. Američani in Španjci vedo za nevarnost, katera jim preti, prvi se boje Španjcev na obrežji američanskem in so se v to pripravili, drugi se boje Amerikancev na domače obrežje in druge svoje bližnje otoke in so se tudi v to pripravili. Američanske ladje so že zapustila domača pristanišča in odplule v daljno morje proti Špancem. Za natančna pota in cilj se neve. Kje se spopadejo Španci in Amerikanci prvič, to pokaže še-le prihodnost. V križanji ladij po morji igrali bodo veliko ulogo takozvani korzarji t. j. ladje, ki imajo po španjskem načelu pravico loviti tuje ladje sovražne in druge in zapleniti vsakero za sovražno državo namenjeno blago Američanom to korzarstvo ni povšeči in kličejo vevlasti na pomoč, da se korzarstvo odpravi. Umevno je, da Španjci v to ne bodo dovolili, ker imajo Amerikanci znatno trgovino po morji in jim bodo mogli prav zelo nagnati. Brezdvomno tudi Amerikanci ne bodo Španjem priznawali. In res se je že zgodilo, da so že drug drugemu zaplenili ladje. — Voina je sedaj tudi že oficijelno napovedana. Madridski uradni list je objavil dekret v tem smislu Glede korzarstva določa dekret, da si Španija pridržuje pravico, izdajati korzarska pisma ter dovoljenja za preiskavo vseh sovražnih in dvomljivih ladij. Iz raznih trgovskih ladij se namerava v slučaju potrebe pomnožiti vojno mornarico.

Obrtnija.

Ljubljanska mestna hranilnica.

Z 31. decembrom 1887. l. je minula osma upravna doba tega velevažnega denarnega zavoda, kateri gotovo zasluži, da se ga slovensko občinstvo oklene z vso energijo, kajti samo s tem, da se držimo narodnih denarnih

zavodov, pospešujemo emancipacijo slovenskega naroda od nemškega kapitala in sosebno od kranjske hranilnice.

Uspevanje mestne hranilnice ljubljanske v l. 1897. svedoči jasno, da se občinstvo čimdalje bolj zanima za ta zavod.

Dočim je ljubljanska mestna hranilnica za 1896. l. izkazala vsega denarnega prometa 9,667.115 gld. 21 kr. ga je bilo 1897. l. že 12,791.014 gld. 37½ kr., torej za 3,123.899 gld. 16½ kr. več, nego prejšnje leto.

Najživahnejše je bilo denarno gibanje pri uložnem poslovanju. Tu se je v 7702 postavkah uložilo 3,222.429 gl. 29 kr., dvignilo pa v 6446 postavkah 2,831.431 gld. 97½ kr. Uloge presegajo torej vzdige za 390.997 gld. 31½ kr. Prištevisi to razliko z nevzdignjenimi, h glavnici pripisanimi obrestmi v znesku 172.339 gld. 52 kr. k stanju začetkom 1897. l. obstoječih 10.482 ulog v znesku 4,373.424 gld. 83 kr., vidimo, da znaša koncem imenovanega l. 11.921 ulog 4,936.761 gld. 66½ kr.

Tekom 1897. l. je bilo izdanih 3.368 novih uložnih knjižic, popolnoma izplačalo pa se jih je 1869. Na eno knjižico pride povprečno uloga 414 gld. 12 kr.

Za ulogami je bilo največ prometa na tekočem računu, conto-correntnem. Hranilnica je pri raznih denarnih zavodih naložila 2,565.016 gld. 49 kr., vrnila pa so jej isti 2,246.894 gld. 59 kr., tako da je koncem 1897. l. ostalo razpoložljivo naloženega denarja 928.394 gld. 28 kr., a prejšnje leto ga je bilo le 610.272 gld. 38 kr.

Na hipotekah je imela hranilnica koncem 1896. l. pri 3630 strankah izposojenih 2,843.628 gld. 47 kr. Pretečeno leto je hranilnica novič izplačala 498 prosilcem svoto 450.883 gld. 82 kr. Ker je med letom 52 dolžnikov popolnoma izplačalo svoje dolgove, znaša po odbitku teh in v anuitetah deloma vrnjenih posojil za 105.046 gld. 67 kr. koncem 1897. l. pri 4076 posestnikih izposojena glavnica 3,189.465 gld. 62 kr. t. j. 64.6% vseh ulog.

Občinskih in deželnih posojil je 1897. l. ostalo 31 v znesku 431.521 gld. 48 kr. ker sta dve občini vrnila kar je imela hranilnica od njiju terjati, na novo sta se zglasili za posojila samo dve občini, kateri sta obe skupaj zahtevali in dobili posojila 6000 gld.

Vrednostnih papirjev je mestna hranilnica 1897. l. nakupila za 204.977 gld. 70 kr. prodala jih je pa oziroma so bili izžrebani za 282.331 gld. 10 kr., tako da so isti po svoji kurzni vrednosti z dne 31. dec. 1897. l. dajali pokritja za 302.364 gld. 20 kr., to je za 6.1% pri ljubljanski mestni hranilnici naloženega denarja.

Menic je hranilnica tekom 1897. l. eskomptovala oziroma podaljšala 143 v znesku 165.057 gld. 08 kr., vrnjena pa jej je bila na 147 menic svota 152.334 gld. 81 kr. koncem 1897. l. je torej ostalo na 52 menic izposojenih 70.613 gld. 41 kr., dočim je bilo začetkom istega leta na 56 menic izposojenih 57.891 gld. 14 kr.

Posojila proti zastavi vrednostih listin so se 1897. l. v primeri s takimi posojili v 1896. l. skršila za 415 gld. ter so 31. decembra l. l. znašala 6566 gld.

Dasiravno so se deloma vsled uravnave uradniških plač, deloma vsled drugih večjih potrebščin razširjajoče se hranilnične uprave uradni troški v primeri z onimi iz 1896. l. povečali za 2196 gld. 52 $\frac{1}{2}$ kr. in so vrednostni papirji dali 1897. l. za 1384 gld. manj kurznega dobička kakor 1896. l., je ljubljanska mestna hranilnica vender v 1897. l. dosegla pri upravnem imetju čistega dobička 15.776 gld. 03 $\frac{1}{2}$ kr. Upoštevajoč še dobiček iz poslovanja splošnega rezervnega zaklada v znesku 2090 gld. 50 kr. in iz poslovanja posebnega rezervnega zaklada v znesku 673 gld. 92 kr., vidimo, da znaša končni uspeh zadnje upravne dobe 18.540 gl. 45 $\frac{1}{2}$ kr.

Upravnega dobička narejenega v 1897. l. delni znesek 14.915 gld. 73 $\frac{1}{2}$ kr., se je dodal splošnemu rezervnemu zakladu, kateri se je s tem povečal na 71.150 gl. 21 kr. t. j. 1.44% vseh ulog. Kurzni dobiček v znesku 860 gld. 30 kr. se je priklopil posebni rezervi, katera je s tem narasla na 18.162 gld. 79 kr. Vsa, hranilnici lastna imovina znaša potemtakem lepo svoto 89.313 gld. Ako se pomisli, da si je ljubljanska mestna hranilnica pridobila ta rezervni zaklad tekom osmih let, potem sme mirno zreti v bodočnost, občinstvo pa se sme zanašati na to, da se hranilnica kmalu tako razvije, da se bode njen dobiček mogel porabljeni v občekoristne namene.

Ker se je mestna hranilnica zavezala, plačevati novi rentni davek glede uložnih obrestij iz svojega, tako da dobe ulagatelji neprikrajšane 4% obresti od svojih ulog, naložila si je s tem precejšnje novo breme ter bila primorana obrestno mero pri hipotečnih in deloma tudi pri občinskih posojilih z dnem 1. januarja 1898. l. zvišati od 4 $\frac{1}{2}$ % na 4 $\frac{3}{4}$ %. Nasprotno pa je s istim dnem znižala obrestno mero pri meničnih posojilih in pri zalogah od 5 $\frac{1}{2}$ % oziroma od 6% na 5%.

Podali smo to sliko o delovanju in uspevanju mestne hranilnice ljubljanske z namenom, da vzpodbodemo vse rodoljube, naj se oklenejo tega slovenskega zavoda in naj pretrgajo vse zveze s kranjsko hranilnico.

Ta stara hranilnica zapravlja dobiček, ki ga dela in ga je naredila s slovenskim denarjem, za podporo nepotrebnih, slovenstvu skrajno sovražnih društev in za to mora biti vsacega pravega Slovenca geslo: Proč od kranjske hranilnice!

Obrtnijske raznoterosti.

Svetovna razstava v Parizu 1900. Poseben odbor je izdal navodilo, kako bi se izvel načrt etnografske razstave v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel na svetovni razstavi v Parizu 1900. 1. Razstava naj bi predložila etnografsko posebnost narodov v avstrijski državni polovici, kakor obstoji koncem 19. stoletja. Razstaviti reči iz prejšnjih dob n. pr. iz začetka 19. stoletja ali še poprej je dovoljeno le v posebnih slučajih pri predmetih, ki imajo posebno kulturno zgodovinsko in narodno vrednost in za narodoznanstvo kak pomen; to pa le proti prejšnji izrecni zglastvi. 2. Izključeno je razstaviti reči tihoče se demografije in fizične antropologije: 3. Razstavili se bodo vsi narodno posebnost kakega avstrijskega naroda karakterizirajoči tipični predmeti, katere omenjeni narod rabi, toda le v najboljših in relativno najdovršenejših

eksemplarih. 4. Razstavljeni predmeti morajo biti brezizjemno originalni. 5. Razstava bode obstajala za vsako deželno oziroma narodovo skupino iz dveh delov: I. iz sistematične etnografske zbirke in II. iz predložitve jednega ali večih tipično narodnostnih interijerjev. 6. Noše naj se razstavijo s figurinami, ki naj kolikor mogoče dobro posnemajo dotični narodov značaj. Posamezni deli noš se naj predložijo s tem, da se sistematično razstavijo; tudi noše višjih stanov, kjer take obstoje, so dobrodošle n. pr. poljska dvorna obleka. 7. Vsaka deželna skupina pojasnuje svojo razstavo s tem, da predloži značaj dežele, lege vasi itd. s podobami (akvareli in v omenjeni množini s fotografijami), dalje z vzorci hiš in z vzorci drugih tipičnih stavb. 8. Vsaka deželna skupina razstavi tudi še ohranjeno domačo industrijo, toda le če je kaj tipičnega in izvirnega. 9. Namerava se izdati ilustrovan Catalogue raisonné z opazkami o razstavi vsake deželne skupine. 10. Natančneje določilo različnih vrst narodoznanskih predmetov, ki se bodo razstavili, bode komisija pozneje izdala.

Laška revščina.

Italijani v svojih krajih ne morejo vsi živeti. To je vidno iz tega, ker spomladi železnice veliko tisoč laških delavcev v vse kraje druge Evrope vozarijo. Koliko stotisoč jih v Ameriko gre, se ne ve gotovo, ali gotovo je, da izselitev Lahov v Ameriko v prvi vrsti šteje. Navadili smo se na te Lahe. Oni so pridni, z malim zadovoljni ljudje. Zidajo nam hiše, delajo nam opeko. Skoraj že bo v Avstriji zidarska obrt izumrla v domačinih. Tako skromno naš človek ob polenti ne more živeti, kakor Lah in tako marljiv le zamore iztradan človek biti, ki nikdar ni skusil boljših dni in ki ima delati za veliko družino. Veliko kruha vzamejo ti Lahi avstrijskemu delavstvu, ali pomagati ni, ker Lah dela dobro, ceno, je priden, je dober delavec. Tudi dimnikarsko delo opravljajo že v nekaterih krajih Lahi. Pripeljejo seboj male fantiče, ki jih dostikrat potem, ko so jih izrabili v tujih krajih, usodi prepuščajo. Ti ljudje se ne bi trgali za kruh zunaj svoje domovine, ako bi jim ista življenja dajala, ne bi zapustili svojih žen, otrok in krasnega italijanskega obnebja, ko bi jih glad, reva ne tirala čez meje med bolj utragljive narode. Je morebiti koristno, da se pogleda, kako se v Italiji živi. Številke statistike so v tem oziru najzvestejši nauk. Profesor Zerboglio v Pisi pise, da je reva v Italiji velika, v nekaterih krajih grozna. Sicer je v drugih državah tudi dosti reve; v velikih mestih, kakor v Londonu, na Irskem ljudje lakote umirajo, ali na Italijanskem je to še grše. Če že ne umira toliko ljudi lakote, je temu morda rahlo, zdravo obnebje nekaj zavore, na primer v Siciliji je reva ljudi gotovo hujša, kakor bodi kje drugod. V Sardiniji, ki je kašta za žito, reva vkljuba temu grozno svoje žrtve tirja. Mezda zidarskih delavcev redkokrat zadostuje v pokritje najsilnejših potreb. Čas dela za te delavce je od 6 ure zjutraj do 1 $\frac{1}{2}$ ure zvečer.